

23. 07. 74

Helsinki

22. 7. 1974

No

5318 /III/Dea

Asia

tutkinta-asiakirjat rajan-
ylityksestä 11.7.74

Viite

RvE:n kirj 5213/12.7.74 ja
5302/15.7.74 ei kirjattu

ULKOASIAINMINISTERIÖ ✓

cul N° 2 / 966 K. 1974

23/7-74 N° Liitt. us.

12 L Venäjä

ag ARJISTE 24/7 1974

Pol.

Ulkoasiainministeriö

Poliittinen osasto

SNTLiiton Kalevalan alueen rajavaltuutettu antoi 11.7.74 klo 23.30 Suomen Kainuun alueen rajavaltuutetulle suullisen ilmoituksen, jonka mukaan valtakunnan rajan yli SNTL:sta Suomeen oli tullut 3 henkilöä samana päivänä Kuusamossa rajamerkin IV/89 kohdalla. Tämän perusteella suoritetut tukimukset osoittivat, että 11.7.1974 ilta-päivällä oli neljä SNTL:n kansalaista ylittänyt luvattomasti rajan mainitussa paikassa. Käynnistetyssä etsinnässä Kainuun rajavartioston koirapartio otti heidät kiinni 12.7.1974 klo 12.00 Kuusamon Kuusijärvellä n 10 km:n päässä rajasta Suomen puolella. Henkilöt olivat:

- Shatravka, Mihail J s 1954 kotoisin Krivoi Rogista
- Shatravka, Aleksandr J s 1950 - " -
- Romantshuk, Anatol P s 1945 - " -
- Sivkov, Boris A s 1950 - " -

Alkukuulusteluissa he ilmoittivat pyrkimyksenään olleen jatkaa matkaa Suomen kautta Ruotsiin. Suojelupoliisin suorittamissa kuulusteluissa ilmenneiden seikkojen perusteella ja saatuaan asiasta muiden viranomaisten lausunnon Sisäasiainministeriö teki päätöksen heidän palauttamisestaan SNTL:oon.

Kainuun alueen rajavaltuutettu luovutti heidät SNTL:n Kalevalan alueen valtuutetulle 14.7.1974 klo 18.00 Suomussalmen Karttimossa.

Vastauksessa pyydetään viittaamaan kirjelman numeroon ja päiväkseen

kopio
Itäjoistella
C

Oheisena lähetetään kunnioittaen asiaa koskevat tutkinta-asiakirjat.

Rajavartiolaitoksen apulais-
päällikkö
Kenraalimajuri

O A Kaakinen

Rajatoimiston päällikkö
Everstiluutnantti

S-E Malmén

TIEDOKSI
Supo

3/S-EM/LL

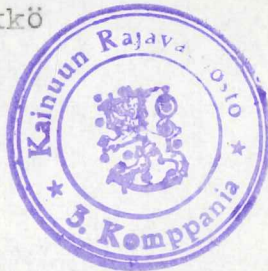
Kuusamon rajajääkärikomppanian päällikön lausunto

Käsitykseni on, että ne neljä henkilöä, jotka otettiin kiinni 12.7.1974 klo 12.00 Kuusijärven rannalla olevasta autiokämpästä, ovat ylittäneet tarkoituksella valtakunnan rajan rm IV/89:n kohdalla 11.7.74 illalla.

Henkilöt olivat täysin tietoisia siitä, että heitä ajetaan takaa Suomen puolella ja yrittivät karkoittaa takaa-ajajansa.

Suojelupoliisin suorittama kuulustelu antaa lisäselvityksen ko henkilöiden nimistä, synt ajoista, ammatista ja syistä miksi valtakunnan rajan on ylitetty.

Komppanian päällikkö
Majuri

M Kivikko
5/MK/MT

Rm n:o IV/89:n alueella todettu rajaloukkaus ja sen aiheuttamat toimenpiteet

a) Tapahtuma

Neljä ilmeisesti SNTL:n kansalaista ylitti valtakunnan rajan luvatta rm n:o IV/89:n alueella 11.7.1974.

b) Toimenpiteet KuusRJK:ssa

- 11.7. klo 23.54 kpäällä sai ilmoituksen SuomRJK:sta ylil Karvo-selta, että rm n:o IV/89:n alueella on tapahtunut jotain
- 12.7. klo 00.04 kpäällä käski Liikasenvartioaseman koiranohjaa-jan valmistautua lähtemään partioon
- klo 00.12 kpäällä käski Paljakan vartioaseman valmistautua lähet-tämään partion Oulangalle
- klo 00.30 kpäällä käski Liikasen koirapartion tutkimaan rm IV/89:n maastoon
- klo 00.40 kpäällä käski Paljakan vartiolle lähettää tarkastuspar-tio takarajan suunnassa Oulangan partiomajalle, koira mukana, mat-kalla tarkastettava takaraja
- klo 00.54 ilmoitti maj T Miettinen, että 3 miestä oli tullut SNTL:n viranomaisten tiedotteen mukaan yli rm n:o IV/89:n kohdalta n klo 21.30
- klo 00.56 kpäällä antoi lisäkäslyn Liikasen vartioasemalle sekä 00.58 Paljakan vartioasemalle. Kpäällä käski jälkien takaa-ajosta ja suojaamisesta.
- klo 01.05 ilmoitti ylirj Korhonen, että rj Leivon partio oli saa-nut tiedon kolmesta kulkijasta
- klo 01.14 kpäällä käski ylil Palosaaren järjestää kaikki Kärpänky-lästä sekä Korttesalmesta joutavat miehet ja koirat kntop:lle
- klo 01.15 kpäällä soitti poliisiasemalle ja pyysi virka-apua tei-den sulkemiseksi
- klo 01.30 ilmoittautuivat konst:t Säkkinen ja Salomaa
- klo 01.45 lähti kaksi poliisipartiota autoilla toinen Laherman toinen Juuman th:aan tarkastamaan liikennettä. Molempiin autoihin tuli mukaan yksi rj
- 02.00 puh yhteys komisario Lehtiseen, joka antoi vielä yhden au-topartion, joka sulki Ouluun johtavan tien Soilun th:ssa

- klo 02.15 Korttesalmen miehet ilmoittautuvat (1+2+spu)

- klo 02.15 puh yhteys KemiRJK:n päällikköön jolla varapäällikkö selosti tilanteen.

KemiRJK:n pääll ilmoitti, että heidän partionsa sulkevat Oulangan kylässä ja Hautajärvellä olevat th (5-tie)

- klo 02.18 käski kpääll rajaylik Oikaraisen ja rj Auvisen sulkea Käylän th:n ja tarkastaa liikenne

- klo 02.20 käski kpääll Liikasen lähettää partio Oulangan leiria-alueelle luetteloimaan autojen rekn:ot. Samassa yhteydessä yljirj Korhonen ilmoitti, että rj Leivo oli löytänyt jäljen, jota koira ajaa heikosti

- klo 02.25 ilmoittautui Korttesalmen reservi (1+7)

- klo 02.40 kpääll käski Paljakan vo:n lähettää partio partioimaan väliä Heinälampi - Kuusilampi, sekä toinen partio tarkastamaan tie vartiolta rajalle ja siinä olevat ilmaisimet

- klo 02.43 saapui OH-MIS

- klo 02.55 komisario Lehtinen ilmoitti, että Oulun tiellä on auto ajanut tiesulun läpi ja sitten tiensivuun ja miehet olivat paenneet metsään.

Kpääll käski koirapartion ko miesten jäljille, jotka ajoivatkin miehet melkein kiinni kunnes he pääsivät ~~lähelle~~ ^{liftaamaan} Ouluun menevään autoon. Myöhemmin selvisi, että ko miehet olivat ajaneet humalassa eivätkä liittyneet ko juttuun ollenkaan

- 03.00 Ilmoitti yljirj Korhonen, että SMTL haluaa yhteyttä rm IV/104. Kpääll käski Korhosen mennä yhteydelle

- klo 03.10 käski kpääll hekon suorittaa tähystyslento Saunavaara - Kitkajoki - Oulankajoki alueella

- klo 03.15 käski kpääll ylik Karjalaisen + 3 rj Liikasen vartioasemalle, jättäen Oulangan joen sillan maastoon liikenteen tarkkailupartion sekä määräsi Karjalaisen Liikasen suunnan johtajaksi

≠ klo 03.20 käski kpääll yliv Hellbergin + 3 rj Juuman alueelle tarkkailemaan Juuman kylää sekä partioimaan Isojärvelle ja partion Jyrävän alueelle sekä käski ilmoitukset antamaan puhelimella

- klo 03.20 ilmoitettiin kpääll, että jälki Oulangalla on hävinnyt porojen tekemiin jälkiin

- klo 03.25 käski kpääll spu Pojun suorittaa Oulangan partiomajan pohjoispuolella aluehakua löytääkseen sieltä jäljet ja Paljakan vartioaseman koirapartion käski hän suorittaa partiointia Ahvenperä-Kuusinki alueella (Ahvenlampi)

- klo 03.40 käski kpäällä rj Tahkolan ja Tuikkasen liikennepartioon autolla välille Ruka - Jyrkänkoski ja yhteydenotto poliisiautoon välillä
- klo 03.50 käski kpäällä partion rj Heikkinen - Partanen + koiran välille ks pp.
- klo 04.00 käski kpäällä partion rj Below ja Halonen sekä koiran välille ks pp
- klo 04.10 käski kpäällä partion rj Kyllönen ja Karvonen välille Juuma - Oulanka ko pp
- klo 04.25 käski kpäällä Paljakan vartion suorittaa rajaosan tarkastuksen rm IV/81-89 välillä
- klo 04.35 käski kpäällä partion rj Väisänen ja Tyni sekä koiran partioon ks pp
- klo 04.50 ylik Suorajarvi ja 2 rj ilmoittautui
- klo 04.55 saapui kaksi kirjettä SMTL:sta rm IV/104:lta ja klo 05.10 ilmoitettiin kirjeistä ltn P Raiviolle B/KR:oon
- klo 05.20 ilmoitti rj Leivo, että koira on tuoreilla jäljillä, jotka johtavat länteen
- klo 05.30 kpäällä käski ylik Polvisen sekä 5 rj ja koiran partioon ks pp
- klo 05.45 käski kpäällä ylikj Kontion sekä rj Karhun ja koiran partioon ks pp
- klo 05.50 käski kpäällä rj Heikkisen ja yhden rj:n ja koiran partioon ks pp
- klo 06.00 käski kpäällä rj Härkösen ja yhden rj:n sekä koiran partioon ks pp
- klo 06.10 käski kpäällä rj Kinnulan ja yhden rj:n ja koiran partioon, vaihtamaan jäljillä olevan koiran (hekolla)
- klo 06.25 lähti heko "takaa-ajoon"
- klo 06.35 ilmoitus KRE:lle tilanteesta
- klo 06.40 kpäällä käski rj Belowin ja yhden rj sekä koiran partioon ks pp
- klo 06.55 kvarapäällä käski ylik Karjalaisen mennä miestensä kanssa Juumaan p 252.5:een, johon tullaan antamaan hänelle käsky
- klo 07.05 käski kpäällä Paljakan vartion suorittaa tiepartio välillä Vartio - Suorajarvi - Vartio

- klo 07.05 saapui etsivä Alapere
- klo 07.35 maj Kivikko lähti johtamaan takaa-ajoa helikopterilla
- klo 07.45 kenrl Kaakinen tiedusteli tilannetta puhelimella. Kapt Auer selvitti ko tilanteen
- klo 07.46 SuomRJK:n koirapartiot Karttimo ja Heinonen tulivat kntop:lle
- klo 07.50 takaa-ajopartio ilmoitti, että jäljiltä on löydetty lämmin nuotio
- klo 08.10 kapt Marttinen KRE:stä tiedusteli tilannetta
- klo 08.15 evl Malmen RvE:sta tiedusteli tilannetta
- klo 08.40 kapt Marttinen tiedusteli beko tarpeesta
- klo 09.05 rj Heikkisen partio löysi tuoreen jäljen Kangaslammen alueelta. Jälki hävisi tiehen eikä uutta ajoa saatu
- klo 10.15 kpääll palasi lennolta
- klo 10.30 kapt Auer lähti maastoon antamaan partioille lisäohjeita
- klo 10.50 soitti kenrl Kaakinen, jolle maj Kivikko selvitti tilanteen
- klo 11.00 käski kpääll yliv Sinilaakson ja rj Komulaisen partioon Mourusalmen lossille tiedustelemaan mahdollisista ko kulkijoista
- klo 11.35 käski kpääll takaa-ajopartion, jolta jäljet olivat kadonneet, hylätä Kuusijärven pohjoispää ja tehostaa etsimistä Elijärven suuntaan
- klo 12.15 ilmoitus Kuusijärveltä, että takaa-ajetut oli löydetty Kuusijärven lammelta
- klo 12.20 kpääll ilmoitti asian KRE:lle ja LRE:lle PS PEI
- klo 12.30 käski kpääll takaa-ajaneiden partioiden kuljettua henkilöitä lähellä olevalle tielle. Kpääll lähti henkilöitä vastaan ko maastoon
- klo 14.50 kpääll palasi maastosta mukanaan kiinniotetut, jotka eristettiin komppaniarakennukseen
- klo 15.00 etsivä Alapere alkoi henkilöiden kuulustelun
- klo 15.15 maj Pekonen soitti ja ilmoitti että ltn Raivio tulee tulkiksi ja että kpääll:n on mentävä yhteydelle rm IV/89:lle klo 18.00 12.7.1974, ja antoi ohjeita yhteyttä varten
- tutkinta-asiakirjojen teko alkoi

- klo 15.50 kpäällä läksi Liikasen vartioaseman kautta rajavaltuutettujen apulaisten sovittuun kohtaamiseen rm IV/89:lle

- klo 18.00 oli rm/89:llä em kohtaaminen, jossa suoritettiin yhteinen jälkien tutkimus sekä SNTL:n että Suomen puoleisella Oulankajoen rannalla

Yhteisessä tutkimuksessa todettiin, että jälkien mukaan, jotka näkyivät erittäin hyvin SNTL:n puoleisella rannalla savikolla ja hietikolla, neljä henkilöä oli tullut joen vartta ja lähtenyt uimasilleen rm IV/89:n kohdalta pienestä joen niemestä. Edelleen todettiin, että jälkien perusteella ei Suomen puoleiselta rannalta voida päätellä ovatko kaikki neljä nousseet Suomen alueelle, koska Suomen puoleinen ranta on kovaa savikkoa, jossa kasvaa tiheä pensaikko. Kuitenkin laossa olevasta rantahainiköstä ja -pensaistosta voitiin päätellä, että joesta on noustu kolmesta kohtaa Suomen puoleiselle rannalle. Ja edelleen todettiin, että jäljet suuntautuvat länteen kuiville jäkälökkökankaille, joilla jälkiä ei enää voinut löytää.

Tutkintaa suoritettaessa kpäällä joutui myöntämään, että kyseiset neljä henkilöä on saatu meillä kiinni, kun asiaa häneltä kovasti tiedusteltiin. Kpäällä kertoi kuulleensa klo 15.00 autonsa radiosta kiinniotosta, kun oli jo matkalla ko rajavaltuutettujen apulaisten kohtaamiseen. Koska tapaus jälkineen oli niin selvä ei siitä laadittu paikanpäällä yhteistä ^{kirjallista} tutkimusta eikä piirroksia.

- klo 20.15 kpäällä palasi komentopaikalle

- 13.7.1974 tutkimusasiakirjat lähetettiin postissa E/KR:lle

c) Alkutoimenpiteet Kainuun rajavartioston esikunnassa

- 11.7.1974 klo 23,50 ilmoitti SuomRjK suullisesta ilmoituksesta, joka oli vastaanotettu rm 747:n kohdalla klo 23,30 ja jossa ilmeni rajamerkin IV/89 numero (suullinen ilmoitus saatiin käännettyä suomeksi noin tuntia myöhemmin)
- 12.7.1974
  - 00.00 käsky KuusRjK:lle aluesulusta ja rajantarkastuksesta
  - 00.20 evl Malmen ilmoitti vastaavasta suullisesta ilmoituksesta Viipurin alueen kautta
  - 00.30 käskyt KuhmRjK:lle ja SuomRjK:lle radiolla varustettujen koirapartioiden lähettämistä KuusRjK:n päällikön käyttöön ensi tilassa ja SuomRjK:lle käsky aluesulusta Hossaan
  - 00.54 täydentävien tietojen antaminen KuusRjK:n päällikölle tulkitun suullisen ilmoituksen johdosta
  - 01.05 ilmoitus LR:lle tapahtumasta ja pyyntö KemRjK:n aluesulusta
  - 01.10 käsky HK-4:lle lähteä välittömästi KuusRjK:n päällikön käyttöön
  - 01.15 yhteys suojelupoliisiin ja poliisiin sekä pyyntö virka-avunannosta Kuusamossa ja matkailijoiden tarkkailun tehostamisesta länsirajalla
  - 06.00 rajavaltuutetun lähtö kohtaamiseen rm 747:lle. Tätä ennen oli ollut useita yhteyksiä RvE:hen ja tilanneselvityksiä KuusRjK:n päällikön kanssa.

Kainuun rajavartioston komentajan lausunto

Tutkimusten perusteella sekä niihin liittyneiden muiden viranomaisten suoritettujen kuulustelujen pohjalta totean, että 11.7.1974 iltapäivällä klo 13.00 - 23.00 välisenä aikana ylitti neljä SNT-Liiton kansalaista luvatta Suomen ja SNT-Liiton välisen valtakunnanrajan r:n IV/89:n alueella Suomeen tarkoituksena jatkaa matkaa Suomen kautta Ruotsiin. Tapahtuma tuli tietooni SNT-Liiton Kalevalan alueen rajavaltuutetun annettua asiasta suullisen ilmoituksen 11.7.1974 klo 23.30. Vastaava suullinen ilmoitus välitettiin 12.7.1974 aamuyöstä minulle myös Viipurin, Sortavalan, Suojärven, Repolan ja Alakurtin alueiden kautta.

Kyseiset henkilöt,

- Shatravka Mihail Ivanovitsh,
- Shatravka Aleksandr Ivanovitsh,
- Romantshuk Anatolij Pavlovitsh ja
- Sivhov Boris Arkadjevitsh,

kiinniotti KuusRjK:n koirapartio 12.7.1974 klo 12.00 noin 10 km rajalta ns Kuusijärven kämpästä. Henkilöt palautettiin SNT-Liittoon 14.7.1974 klo 18.00 Suomen aikaa r:n 747:n luona.

Kainuun rajavartioston

apulaiskomentaja

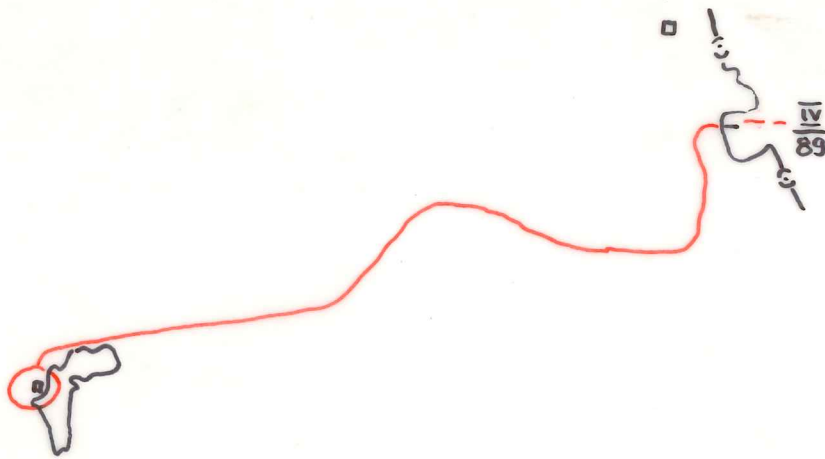
Majuri

Allan Pekonen

11.7.74 Iuvattomien rajanylkkukijoiden reitti

pp 1:100 000

Lehdet Rukotunturi

Selite

□ = maja

~ = reitti pelkistettyinä x)

○ = kiinniottop

x) takaa-ajettavat olivat har-
hauttaneet tekemällä äleki-
mutkia, käyttämällä puroja
ja hajaantumalla

Lähtö Kuusjärvi kirkko 725 / D / 12.7.74

Partioiden tehtävät 12.7.74

pp 1:100000
lehti Rukatunturi

⊙ Läk tarkkaslu

⊙ klo 00.30

☑ Karjalainen + 2
klo 04.20

IV/104

Sulku klo 02.45
(Oikarainen) ⊙

⊙ Polüsipart klo 02.30

Sulku klo 02.45
(Oikorainen) ○

Huom hekoa käytettiin toiminnan aikana koirapartoiden ja partoiden kelytukseen sekä maatahystykseen